

Til landets kommuner

Enhed
CPR-kontoret

Orienteringsbrev nr. 2023-1 om ændring af CPR-loven

Sagsnr.
2021 - 2271

Dato
17. maj 2023

Ved lov nr. 412 af 25. april 2023 om ændring af CPR-loven er der indført nye regler om kommunernes kontrol med bopælsregistreringen i CPR. Lovforslaget udmønter en række anbefalinger fra en arbejdsgruppe om initiativer, der kan medvirke til at forbedre kvaliteten af bopælsregistreringen i CPR.

Loven træder i kraft den 1. juni 2023.

Loven kan ses her: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2023/412>

Det bagvedliggende lovforslag (L 38 Forslag til lov om ændring af lov om Det Centrale Personregister, Folketinget 2022-2023 2. samling), kan ses her: <https://www.ft.dk/samling/20222/lovforslag/l38/index.htm>

I det følgende er der givet en kort præsentation af de nye regler.

1. Indførelse af mulighed for at en anden kommune i et ICS kan behandle og registrere en fremtidig udrejse i CPR

Der er i København, Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg og Sønderborg Kommuner etableret 6 såkaldte International Citizen Service (ICS), hvor udenlandske arbejdstagere og deres medfølgende familie kan henvende sig og få vejledning og offentlig service på tværs af relevante myndigheder. I centrene, der er etableret som såkaldte kontorfællesskaber, er Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) samt de seks værtskommuner repræsenteret.

En kommune, som efter CPR-lovens § 6, stk. 9, 1. pkt. har overladt opgaver til en anden kommune vedrørende registrering af indrejse i CPR af personer, der tilflytter kommunen fra udlandet og betjenes i et International Citizen Service (ICS), kan også til denne anden kommune overlade opgaver vedrørende behandling og registrering i CPR af fremtidig udrejse. Det er med virkning fra den 1. juni 2023 fastsat i *CPR-lovens § 6, stk. 9, 2. pkt.* I så fald kan borgeren ligeledes anmelde en fremtidig udrejse til denne anden kommune. Det er med virkning fra samme dato fastsat i *CPR-lovens § 24, stk. 10.*

Bestemmelserne i CPR-lovens § 6, stk. 9, 2. pkt. og § 24, stk. 10, har til formål at medvirke til at sikre, at der sker registrering af udrejse af f.eks. udlændinge med kortere ophold her i landet ved at give mulighed for, at en fremtidig udrejse kan anmeldes af borgeren til en anden kommune i et ICS samt behandles og registreres af denne kommune i et ICS under visse betingelser.

Det bemærkes, at der ikke kan overlades opgaver vedrørende anmeldelse af udrejse, som foretages af en borger i et ICS uden, at det sker i forbindelse med borgerens anmeldelse af indrejse.

Omfanget af delegationen vil i aftalegrundlaget mellem kommunerne – ligesom ved delegation af adgangen til registrering af indrejse – skulle aftales nærmere. Den delegerende kommunalbestyrelse vil således kunne beslutte alene at overlade visse dele af behandlingen af spørgsmålet om registrering af fremtidig udrejse til en kommunalbestyrelse i en anden kommune i et ICS, f.eks. således at den kommune, der i et ICS har fået overladt opgaver, alene skal vejlede om reglerne for anmeldelse af udrejse eller tage imod en anmeldelse af fremtidig udrejse, men videregive denne til bopælskommunen med henblik på dennes videre behandling heraf.

Den delegerende kommunalbestyrelse kan fastsætte retningslinjer for varetagelsen af opgaven. Den delegerende kommunalbestyrelse har herudover som følge af sit fortsatte ansvar for varetagelsen af opgaven, en pligt – og dermed også ret – til at føre tilsyn med, hvorledes opgaven med bopælsregistrering i CPR varetages i den bemyndigede kommune. Tilsynspligten omfatter såvel overholdelse af lovgivningen vedrørende bopælsregistrering i CPR, som overholdelsen af eventuelle retningslinjer for opgavevaretagelsen udstedt af kommunalbestyrelsen. Den ansvarlige kommunalbestyrelse vurderer selv, hvorledes tilsynet skal føres, herunder hvilke foranstaltninger der skal indgå i tilsynet.

De nye regler understøtter således den allerede gældende mulighed for, at en kommune kan indrette sagsbehandlingen af udrejseregistrering i CPR således, at kommunen i forbindelse med behandlingen af borgerens anmeldelse af indrejse samtidig behandler og registrerer oplysning om en forventet udrejsedato i CPR for den pågældende, hvis kommunen i forbindelse med en persons anmeldelse af indrejse er i kontakt med den pågældende person, og denne oplyser alene at skulle opholde sig her i landet i en kortere periode.

Der henvises om muligheden for registrering af en fremtidig udrejsedato til ministeriets orienteringsbrev 2016-1, der indeholder en gennemgang af de nærmere betingelser for, at en sådan fremtidig udrejse kan behandles og registreres.

Som anført i orienteringsbrev 2016-1 indeholder CPR-systemet flere muligheder for rent teknisk at understøtte en sådan registrering af oplysning om en forventet udrejsedato, idet kommunerne i systemet kan registrere en fremtidig udrejse i CPR's venteregister med en hændelsesdato, der ligger op til 1 år fra registreringsdatoen, og der kan noteres oplysning om den forventede udrejse i CPR's kommunale notatfelter med mulighed for advis herom før notatets udløb.

Det bemærkes, at registrering af udrejse i CPR er en forvaltningsretlig afgørelse med de deraf følgende retssikkerhedsmæssige garantier for borgeren. Registrering af en udrejse i CPR kan derfor alene ske, hvis borgeren selv har anmeldt dette, eller kommunen har truffet en afgørelse herom, som borgeren kan påklage til ministeriet.

2. Hjemmel til at kommunerne kan få terminaladgang til oplysninger i indkomstregistret til brug for sager om bopælsregistrering i CPR

I CPR-lovens § 10, stk. 3, er der med virkning fra den 1. juni 2023 indført hjemmel til, at en kommune kan få terminaladgang til oplysninger i indkomstregistret til brug for sager om bopælsregistrering i CPR, jf. § 7 i lov om et indkomstregister.

Bestemmelsen indebærer, at kommunerne kan anmode Skatteforvaltningen om terminaladgang til indkomstregisteret til brug for behandlingen af sager om bopælsregistrering i CPR. Derved kan kommunerne selv indhente oplysninger fra indkomstregisteret i stedet for at skulle rette henvendelse til Skatteforvaltningen herom.

Terminaladgangen til indkomstregisteret vil kunne anvendes til at indhente oplysninger som led i behandlingen af en enkelt sag eller som led i en generel søgning til brug for kontrol.

Oplysninger, som kan være relevante at indhente fra indkomstregisteret til brug for en sag om bopælsregistrering i CPR, er oplysninger om indtægtsforhold, som f.eks. kan vise, at en person har været uden indtægt i en vis periode, hvilket særligt for f.eks. udenlandske arbejdstagere eller studerende kan give en formodning om, at den pågældende ikke længere opholder sig her i landet.

Adgangen til indkomstregistret kan alene anvendes i tilfælde, hvor det er relevant i forhold til kommunens opgavevaretagelse i forbindelse med behandlingen af en konkret sag, eller til brug for kommunernes generelle kontrol med bopælsregistreringen i CPR. Der skal altid foretages en konkret vurdering af, om der er grundlag for at foretage opslag i indkomstregistret.

For at en kommune kan få adgang til oplysninger i indkomstregistret skal der indgås en abonnementsaftale med Udviklings- og Foreklingsstyrelsen, hvortil der henvises. Ved indgåelse af aftalen sikres, at kommunerne kun får adgang til netop de relevante og nødvendige oplysninger for kommunernes opgave med kontrol med bopælsregistreringen efter CPR-loven.

Dataudvekslingen mellem de myndigheder m.v., som har adgang til oplysninger i indkomstregisteret, og indkomstregisteret foregår i et offentligt standardformat fastsat af Skatteforvaltningen i en kommunikationsløsning, der sikrer autenticitet, integritet, uafviselighed og fortrolighed, jf. § 15, stk. 1, i bekendtgørelsen om et indkomstregister.

En kommune har fortsat mulighed for at gøre brug af oplysninger om indkomst for en given person, som allerede foreligger i den kommunale forvaltning, til brug for fastlæggelsen af den pågældendes bopælsforhold. Der henvises herom til ministeriets orienteringsbrev nr. 2021-1, hvor dette spørgsmål er behandlet.

3. Lovfæstelse af kommunernes forpligtelse til at varetage den forebyggende og kontrollerende indsats med at sikre korrekt bopælsregistrering i CPR

Det er fast antaget, at kommunerne på ulovbestemt grundlag er forpligtede til at varetage både en forebyggende og kontrollerende indsats for at sikre korrekt bopælsregistrering i CPR.

Ved CPR-lovens § 10 a er der med virkning fra den 1. juni 2023 sket en lovfæstelse heraf, idet det er præciseret, at kommunen varetager den forebyggende og kontrollerende indsats med at sikre korrekt bopælsregistrering i CPR.

Bestemmelsen er således ikke udtryk for en ændring af gældende ret, men alene en lovfæstelse af den allerede gældende retstilstand.

Kommunerne skal således fortsat under hensyn til det kommunale selvstyre tilrettelægge opgaven med at varetage den forebyggende og kontrollerende indsats, idet kommunerne dog er underlagt visse minimumsstandarder for tilrettelæggelse af opgaven,

som har til formål at sikre, at CPR vedvarende er korrekt udvisende i forhold til bopælsregistrering af personer.

En kommune skal således sikre, at der er både de tilstrækkelige og fornødne ressourcer til at varetage opgaven med behandlingen af flytteanmeldelser. Der skal endvidere tilrettelægges sagsgange og procedurer, der sikrer, at kommunen i så høj grad som muligt bliver opmærksom på, om der er forhold, der generelt medfører tvivl om, hvorvidt en anmeldt flytning er korrekt og derfor ikke må registreres i CPR uden yderligere oplysning af sagen.

Indenlandske flytninger og anmeldelse af udrejse anmeldes som udgangspunkt digitalt af borgerne og behandles af hovedparten af kommunerne i det kommunale flyttesystem E-flyt, hvor nogle anmeldte indenlandske flytninger henholdsvis anmeldte udrejser på baggrund af kommunens fastsatte kriterier herom umiddelbart registreres i CPR uden manuel sagsbehandling. Enhver registrering af en anmeldt flytning i CPR er imidlertid en forvaltningsretlig afgørelse, hvorved kommunen har truffet afgørelse om at acceptere den anmeldte flytning, også uanset at den anmeldte flytning ikke er blevet undergivet manuel sagsbehandling. En kommune opfylder således efter ministeriets opfattelse ikke forpligtelsen til en generel forebyggende kontrol, hvis kommunens system til behandlingen af flytteanmeldelser er indrettet således, at alle anmeldte flytninger uden videre accepteres af kommunen og dermed registreres i CPR.

Til brug for den forebyggende kontrol skal kommunerne således f.eks. i NOTUS opsætte kriterier for, hvornår en anmeldt flytning på baggrund af kommunens generelle erfaringer m.v. skal udtages til nærmere sagsbehandling. Det kunne f.eks. være det forhold, at der i forvejen er tilmeldt så mange andre personer på adressen, at det skaber tvivl om, hvorvidt den anmeldte flytning er korrekt, at der anmeldes flytning til en erhvervsjendom, eller at der anmeldes flytning til en bolig, hvor der løbende er hyppige til- og frameldinger.

En anden form for forebyggende indsats kan være information om reglerne for registrering af udrejse og pligten til anmeldelse heraf inden udrejsen, allerede når kommunen i forbindelse med en persons anmeldelse af indrejse er i kontakt med den pågældende person, og denne oplyser alene at skulle opholde sig her i landet i en kortere periode. Herudover kan kommunen i forbindelse med registrering af indrejse benytte sig af CPR-lovgivningens muligheder for at registrere en fremtidig udrejse, jf. herved bl.a. punkt 1 i dette orienteringsbrev.

Herudover skal kommunerne som hidtil varetage den generelle kontrollerende indsats på områder, som kommunen erfaringsmæssigt ved kan give anledning til formodninger om ukorrekte bopælsregistreringer i CPR, f.eks. en generel kontrol med, at udenlandske studerende og arbejdstagere på kortevarende ophold her i landet bliver registreret som udrejst i CPR. Til brug for kontrollen heraf kan kommunerne f.eks. anvende adgangen til at indhente oplysninger fra indkomstregisteret om, hvorvidt personer i længere perioder har været uden indkomst, jf. punkt 2 i dette orienteringsbrev.